

Brussel, 23 oktober 2018

Advies 2018/15

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Overdracht van bepaalde bevoegdheden van de FOD Sociale Zekerheid naar het RSVZ

Aan het Comité worden voor advies twee ontwerp teksten voorgelegd die de overdracht regelen van bepaalde bevoegdheden van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid naar het RSVZ. Het gaat om de beslissingen over de aanvragen tot vrijstelling van sociale bijdragen en de controle van de sociale verzekeringsfondsen.

Voor wat de eerste bevoegdheid betreft, wijst het Comité erop dat het zich in zijn advies 2018/04 reeds positief uitsprak over het onderbrengen van de Commissie voor Vrijstelling van Bijdragen bij het RSVZ en de daarmee gepaard gaande hervorming van de aanvraag- en toekenningsprocedures. Het Comité staat ook positief tegenover het voorstel dat nu voor advies voorligt, om de gerechtelijke procedures tegen een beslissing van de Commissie die lopende zijn op 31 december 2018, te laten voortzetten door de FOD Sociale Zekerheid. Het Comité meent immers dat deze overgangsmaatregel past in het streven om de zelfstandige zo min mogelijk hinder te laten ondervinden van deze bevoegdheidsoverdracht.

Voor wat betreft de audit van de sociale verzekeringsfondsen stelt het Comité met tevredenheid vast dat de overdracht ervan naar het RSVZ, wordt aangegrepen om de conformiteitscontroles die de inspectiedienst vandaag uitvoert bij de sociale verzekeringsfondsen op basis van individuele dossiers, te vervangen door procesgerichte audits in de schoot van de nieuwe dienst 'Externe Audit'. Deze aanpak biedt volgens het Comité een meerwaarde in de zin dat de werking van de fondsen voortaan op een transparante en systematische manier én in een geest van dialoog en partnerschap zal worden geëvalueerd, met als enige doel te komen tot de meest kwaliteitsvolle, betrouwbare, doeltreffende, efficiënte en conforme uitvoering van de wettelijke opdrachten waarmee de sociale verzekeringsfondsen zijn belast.

Gegeven het voorgaande, brengt het Comité een positief advies uit over de ontwerp teksten. Het Comité wijst er evenwel op dat het RSVZ maar op een goede manier uitvoering kan geven aan de twee nieuwe opdrachten, in de mate dat de instelling hiervoor over de nodige personeels- én werkingsmiddelen kan beschikken.

Aan het Comité worden voor advies twee ontwerp teksten voorgelegd die uitvoering moeten geven aan de overheveling van bepaalde bevoegdheden van de FOD Sociale Zekerheid naar het RSVZ. Het gaat met name om :

- het voorontwerp van wet tot aanpassing van verschillende wettelijke bepalingen ingevolge de overdracht van bepaalde bevoegdheden van de Federale Overheidsdienst

Sociale Zekerheid naar het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen en houdende bepaalde terminologische aanpassingen en,

- het ontwerp van KB tot aanpassing van verschillende koninklijke besluiten ingevolge de overdracht van bepaalde bevoegdheden van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid naar het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen en houdende bepaalde terminologische aanpassingen.

1 Context

In haar regeerakkoord van oktober 2014¹ stelde de federale regering een hervorming van de federale overheidsorganisatie voorop met als doel de efficiëntie van de overheid te verhogen en de dienstverlening aan de burgers en ondernemingen te verbeteren. In uitvoering hiervan werd een herziening van het federale overheidslandschap uitgewerkt. In het kader van deze federale redesign werd onder meer besloten om bepaalde bevoegdheden van de DG Zelfstandigen (FOD Sociale Zekerheid) toe te wijzen aan het RSVZ. Meer concreet wordt de instelling in de toekomst verantwoordelijk voor i) de toekenning van vrijstellingen van sociale bijdragen en ii) voor de controle van de sociale verzekeringsfondsen. Door deze overdracht zullen alle operationele activiteiten verbonden aan het sociaal statuut, voortaan gecentraliseerd zijn binnen het RSVZ.

2 De ontwerpteksten

2.1 De Commissie voor Vrijstelling van Bijdragen

De ontwerpteksten die voor advies voorliggen, breiden de bevoegdheden van het RSVZ uit met de beslissingen over de aanvragen tot vrijstelling van sociale bijdragen. Daarnaast voorzien de teksten een overgangsbepaling voor de gerechtelijke procedures tegen de beslissing van de Commissie.

De gerechtelijke procedures die lopende zijn op 31 december 2018, worden voortgezet door de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid. De nieuwe procedures die worden ingediend tegen de beslissingen van de CVB – d.w.z. waarvoor de inleidende zitting is vastgelegd na 31 december 2018 – zullen worden behandeld door het RSVZ.

De bevoegdheidsoverdracht wordt tevens aangegrepen om de aanvraag- en toekenningsprocedures voor het verkrijgen van een bijdragevrijstelling te verbeteren en te versnellen. De vooropgestelde hervormingen maken echter het voorwerp uit van een aparte wettekst, waarover het ABC eerder dit jaar reed advies uitbracht.

¹ Regeerakkoord van 9 oktober 2014

2.2 De controle van de sociale verzekeringsfondsen

2.2.1 Oprichting van een dienst 'Externe Audit' en een Toezichtscomité

De ontwerp teksten die voor advies voorliggen, breiden de bevoegdheden van het RSVZ ook uit met de controle op de sociale verzekeringsfondsen. Van de bevoegdheidsoverdracht wordt gebruik gemaakt om het toezicht op de fondsen een ander karakter te geven. De bestaande controlemechanismen waarin de inspectie van de fondsen centraal staat, wordt ingeruild voor een auditproces. De idee van deze nieuwe werkwijze is om de werking van de wettelijke dienstverlening door de fondsen verder te optimaliseren, en dit in een geest van dialoog en partnerschap. Om deze nieuwe opdracht te vervullen wordt binnen het RSVZ een dienst 'Externe Audit' opgericht.

Een Toezichtscomité zal :

- waken over de onafhankelijkheid, objectiviteit en kwaliteit van de dienst Externe Audit ;
- er voor zorgen dat de medewerkers van de dienst Externe Audit organisatorisch, functioneel en opdrachtgebonden onafhankelijk kunnen werken zonder druk van buiten af en toegang hebben tot alle informatie die noodzakelijk is voor het uitvoeren van hun opdrachten.

Het Toezichtscomité zal bestaan uit twee regeringscommissarissen² en twee onafhankelijke experts inzake audit, aangesteld in het Auditcomité van het RSVZ.

2.2.2 Sanctiemechanisme

In de nieuwe toezichtprocedure is in een ultieme fase een sanctiemechanisme voorzien voor de specifieke gevallen waarin een fonds manifest geen gevolg geeft aan richtlijnen of aanbevelingen. Het bestaande sanctiemechanisme bij niet-naleving van de verschillende richtlijnen aan de fondsen wordt hiertoe hervormd.

Ten *eerste* worden de bepalingen aangepast waarin wordt aangegeven welke instanties regels kunnen opleggen die de fondsen dienen na te leven. Sancties kunnen in de toekomst worden opgelegd wanneer wordt vastgesteld dat het sociaal verzekeringsfonds geen gevolg geeft aan :

- *algemene richtlijnen*, aanbevelingen, nota's of opdrachten, uitgevaardigd door de bevoegde minister, de Directie-generaal beleidsondersteuning en coördinatie van de FOD Sociale Zekerheid, de dienst Externe Audit van het RSVZ en het RSVZ.
- *specifieke opmerkingen* uitgevaardigd door de bevoegde minister, de Directie-generaal beleidsondersteuning en coördinatie van de FOD Sociale Zekerheid, de dienst Externe Audit van het RSVZ en het RSVZ naar aanleiding van een onderzoek van concrete individuele gevallen.

Ten *tweede* wordt de berekeningswijze van de sancties gewijzigd. Er gebeurt zowel een aanpassing van de berekeningsgrond als van de boetepercentages en de bijhorende minimum- en maximumgrenzen. Deze aanpassingen zijn als volgt :

² Diegene die namens de minister bevoegd voor het sociaal statuut toezicht houdt op het RSVZ en diegene die de minister van begroting vertegenwoordigt bij het RSVZ.

	Vóór de hervorming			Na de hervorming		
Berekeningsbasis	de werkingskosten die het fonds ontving in de loop van het <i>tweede kwartaal</i> voorafgaand aan het te sanctioneren feit.			de werkingskosten die het betrokken fonds heeft ontvangen in <i>het jaar</i> voorafgaand aan het jaar waarin het te sanctioneren feit wordt vastgesteld		
Inbreuk op	%	Minimum	maximum	%	Minimum	maximum
- Algemene richtlijnen	0,5	€ 5.000	€ 15.000	0,5	-	-
- Specifieke richtlijnen	0,2	€ 1.500	€ 5000	0,05	-	-

Tot *slot* zullen de opbrengsten van deze sancties niet langer toekomen aan het Fonds voor het financieel evenwicht in het sociaal statuut der zelfstandigen. In de plaats daarvan zullen ze in de toekomst een onderdeel uitmaken van de beheersontvangsten van het RSVZ zelf³.

2.2.3 Personeelsoverdracht

Het wetsontwerp dat voor advies voorligt, regelt tevens de overdracht naar het RSVZ van het personeel dat binnen de DG zelfstandigen belast is met de werkzaamheden inzake de CVB en de controle van de sociale verzekeringsfondsen.

2.2.4 Legistieke aanpassingen

Er wordt tot slot van de gelegenheid gebruik gemaakt om :

- verwijzingen naar de verschillende diensten aan te passen, rekening houdend met naams- en bevoegdheidswijzigingen;
- de omschrijving van de bevoegde ministers aan te passen waarbij voortaan wordt verwezen naar de bevoegdheden van de ministers in kwestie in plaats van naar hun titel.

3 Het advies van het Comité

Het Comité neemt kennis van de twee ontwerp teksten die uitvoering moeten geven aan de overheveling van bepaalde bevoegdheden van de FOD Sociale Zekerheid naar het RSVZ.

Voor wat betreft de behandeling van de aanvragen tot *vrijstelling van sociale bijdragen*, brengt het Comité in herinnering dat het zich in zijn advies 2018/04 reeds positief uitsprak over het onderbrengen van de CVB bij het RSVZ en de daarmee gepaard gaande hervorming van de aanvraag- en toekenningsprocedures. Het Comité is van oordeel dat het voorstel om de gerechtelijke procedures die lopende zijn op 31 december 2018 – bij wijze van overgang - te

³ ter compensatie van de gemaakte kosten. Het RSVZ ontvangt geen bijkomende werkingsmiddelen om deze procedures te voeren.

laten voortzetten door de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid, past in het streven om de zelfstandige zo min mogelijk hinder te laten ondervinden van deze bevoegdheidsoverdracht.

Voor wat betreft de *audit van de sociale verzekeringsfondsen* stelt het Comité met tevredenheid vast dat de overdracht ervan naar het RSVZ wordt aangegrepen om de conformiteitscontroles die de inspectiedienst vandaag uitvoert bij de sociale verzekeringsfondsen op basis van individuele dossiers, te vervangen door procesgerichte audits in de schoot van de nieuwe dienst 'Externe Audit'. Deze aanpak biedt een meerwaarde in de zin dat de werking van de fondsen voortaan op een transparante en systematische manier én in een geest van dialoog en partnerschap zal worden geëvalueerd, met als *enige doel* te komen tot de meest kwaliteitsvolle, betrouwbare, doeltreffende, efficiënte en conforme uitvoering van de wettelijke opdrachten waarmee de sociale verzekeringsfondsen zijn belast. Het Comité merkt op dat het in deze filosofie essentieel is dat er, zoals de ontwerp teksten aangeven, i) doorheen dit auditproces niet sanctionerend wordt opgetreden en dat ii) het voorziene sanctiemechanisme enkel in een ultieme fase in werking kan treden, wanneer er manifest geen gevolg of uitvoering wordt gegeven aan verbetertrajecten. Het Comité vindt het in dit verband wenselijk om de formulering die voorkomt in de memorie van toelichting nl. dat het sanctiemechanisme voorbehouden wordt voor gevallen waarin manifest geen gevolg wordt gegeven aan aanbevelingen, ook uitdrukkelijk in de wet op te nemen.

Gegeven het voorgaande, brengt het Comité een positief advies uit over de ontwerp teksten. Het Comité wijst er evenwel op dat het RSVZ maar op een goede manier uitvoering kan geven aan de twee nieuwe opdrachten, in de mate dat de instelling hiervoor over de *nodige budgettaire middelen* kan beschikken. Dit betekent in concreto dat het RSVZ voldoende bijkomende financiering zal moeten ontvangen om de extra personeels- én werkingsuitgaven te ondervangen die de oprichting en werking van de nieuwe diensten CVB en 'Externe Audit' met zich meebrengen.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 23 oktober 2018,

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

